

ПРОЕКТУВАННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

УДК 338.32.053.3

Войченко Р. А.
Студент 4 курсу, 1 групи
факультету економіки і права ХНЕУ
ім. С.Кузнеця

Процес виробництва продукції являє собою систему, яка спрямована на використання матеріальних та інтелектуальних ресурсів для виготовлення продукту, що потребується. Основною ланкою виробничого процесу є техніко-технологічна база підприємства.

Однією з головних проблем, яка стоїть перед економікою України, є стимулювання і підтримка вітчизняного товаровиробника. Адже тільки власне виробництво найбільшою мірою сприяє розвитку економічної системи. У вік інформаційних технологій для підприємств України гострою є проблема застарілої технічної бази, яка не дозволяє максимально використовувати виробничу потужність, та не дає можливості виготовляти продукцію, що відповідає сучасним стандартам.

Дослідженням питання техніко-технологічної бази підприємства та шляхів її удосконалення займаються такі вчені, як І.М. Бойчик, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба, С. Покропивний, А.В. Шегди, Г.М. Тарасюк та ряд інших авторів. Це зумовлює можливість глибокого та всебічного аналізу функціонування та розвитку техніко-технологічної бази підприємства.

Техніко-технологічна база (ТТБ) підприємства виробничої сфери – системна сукупність найбільш активних елементів виробництва, яка визначає технологічний спосіб одержання продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюваний за допомогою машинної техніки (устаткування, приладів, апаратів), різноманітних транспортних, передавальних, діагностичних та інформаційних засобів, організованих у технологічні системи виробничих підрозділів і підприємства в цілому.

Сучасні темпи розвитку промислових підприємств потребують оновлення їх матеріально-технічної бази та впровадження нових

прогресивних технологічних процесів. Постійний техніко-технологічний розвиток підприємства забезпечує його високі конкурентні переваги на ринку та дозволяє ефективно здійснювати виробничу діяльність. Тому вітчизняним підприємствам необхідно ставати на шлях техніко-технологічного розвитку [2].

Однак більшість підприємств України, які працюють з часів СРСР і до нині, не мають фінансової можливості для оновлення основних фондів. Тому ступінь зносу основних фондів більшості промислових підприємств є досить великим, а коефіцієнт оновлення залишається низьким. Інноваційна та інвестиційна активність підприємств також не на достатньому рівні. Виробничі підприємства є основою національної економіки, тому уряду країни необхідно створити умови для покращення стану технічної бази державних та приватних підприємств. Потрібно змінити законодавчу базу на користь підприємств та надати кредити на пільгових умовах.

Техніко-технологічний розвиток підприємств України можна здійснити наступними шляхами: повна або часткова заміна застарілого обладнання новим більш ефективним; автоматизація ліній виробництва; запровадження інноваційних технологій виробництва продукції; використання ресурсозберігаючих технологій; проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Дані заходи щодо підвищення використання техніко-технологічної бази виробництва визначають основні вимоги, які треба враховувати під час формування технічного базису підприємств та обґрунтування стратегії його оновлення, зокрема, переваги в вигранні часу, якісні показники, інформаційне забезпечення, переважний тип автоматизації, система управління, пріоритетні галузі тощо.

Для успішного техніко-технологічного розвитку керівництву підприємства необхідно здійснювати наступні заходи:

- 1) своєчасне та якісне проведення планових і капітальних ремонтів;
- 2) своєчасне оновлення частини основних засобів, яка має найбільше навантаження, щоб запобігти їх надмірний фізичний знос;

3) впровадження нових прогресивних технологій виробництва, які мають більший ККД, меншу ресурсомісткість та мінімальну кількість відходів;

4) вдосконалення організації виробництва і праці з метою скорочення втрат робочого часу і простою в роботі обладнання;

5) підвищення рівня концентрації та спеціалізації виробництва;

6) підвищення рівня кваліфікації обслуговуючого персоналу.

Планування організаційно-технічного розвитку підприємства проводиться в декілька етапів:

- перший етап – визначаються головні завдання підприємства на плановий період, проводиться комплексний аналіз технічного й організаційного рівня виробництва й економічних показників, уточнюються ресурси, які характеризують технічний розвиток;

- другий етап – виходячи з вивчення досвіду інших підприємств, результатів кінцевих науково-дослідних робіт та першого етапу, виявляються можливості розширення впровадження основних напрямів науково-технічного прогресу: вдосконалення технології та продукції, яка випускається, застосування нових технологічних процесів і прогресивних матеріалів, механізація й автоматизація виробництва та ін. На цьому етапі визначаються кількісні завдання підрозділами підприємства з технічного й організаційного розвитку;

- третій етап – проводяться інженерні та економічні розрахунки, організовуються конкурси та огляди пропозицій працівників підприємства, проводиться відбір і техніко- економічна оцінка заходів;

- четвертий етап – плани підприємства та його підрозділів взаємопов'язуються, документально оформляються, затверджуються й доводяться до виконання.[3]

Необхідність технологічного розвитку зумовлена причинами, які перешкоджають його здійсненню. До них належать: слабка державна підтримка інноваційної діяльності, як наслідок низька інноваційна активність, застарілість технологій, нестабільність податкової системи, низький рівень інвестування, низька кваліфікація кадрів, недосконалість правової бази, недосконалість механізмів лізингу.

Подолання вищезазначених причин здатне покращити діяльність підприємств і підвищити конкурентоспроможність економіки країни в цілому, оскільки розвиток підприємств України значно нижчий ніж у розвинених країн світу. Тому для подолання кризового стану економіки країни необхідно комплексно розвивати техніко-технологічну базу підприємств.

Досягнути високої ефективності функціонування підприємств промислового виробництва можливо лише за умови постійного техніко-технологічного прогресу, який сприяє підвищенню ефективності використання трудових ресурсів, зниженню собівартості продукції та підвищенню рентабельності виробництва. Науково-технічний прогрес, його темпи і соціально-економічні результати визначають потенційні можливості розвитку та ефективності виробництва. Чим ефективніше використовуються новітні досягнення науки та техніки, які є першоджерелами розвитку продуктивних сил, тим успішніше вирішуються пріоритетні соціальні завдання життєдіяльності суспільства.

Техніко-технологічний розвиток промислових підприємств в сучасних умовах господарювання дозволяє постійно оновлювати продукцію, робити її якіснішою, підвищуючи конкурентоспроможність підприємства та його ефективність господарської діяльності на ринку.

Розвиток техніко-технологічної бази виробництва потребує значних інвестиційних ресурсів. На жаль, сьогодні процес господарювання для переважної більшості підприємств має негативну тенденцію: інвестування виробництва (діяльності) за рахунок власних коштів знижується або взагалі відсутнє. Тому, в разі тимчасового браку чи нестачі власних інвестицій сучасних засобів праці підприємства та організації досить часто використовують для оновлення й розвитку своєї технічної бази такий метод фінансування, як лізинг (оренда на тривалий термін рухомого й нерухомого майна). Отже, ефективний техніко-технологічний розвиток сприяє розвитку підприємства, галузі і країни в цілому. У подальших дослідженнях автором буде досліджено умови проектування техніко-технологічної бази підприємств.

Література

1. Волкова О.І. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібн. / О. І. Волкова, М. П. Денисенко. – К. : ВД "Професіонал", – 2004.– 960 с.
2. Олефіренко О. М. Техніко-технологічний розвиток як необхідна умова розвитку сучасних підприємств / О.М. Олефіренко, О.Г. Шевлюга – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/31193/1/olefirenko.pdf>
3. Дейнека О.Г. Система планування організаційно-технічного розвитку на підприємстві / О. Г. Дейнека, В. В. Культенко // Збірник наукових праць Української державної академії залізничного транспорту. – 2013. – № 140. – С. 121-124.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Іпполітова І. Я.

Опубліковано в авторській редакції